

Maturitní okruh č. 4

PODNIKÁNÍ

PODSTATA A CÍL, HOSPODÁŘSKÉ RIZIKO

Definice podnikání

Soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených zákonem.

Podstata podnikání

Podstatou podnikání je samostatné rozhodování podnikatele např. o tom:

- co bude vyrábět nebo jaké služby bude poskytovat
- kde bude vyrábět (v ČR, v cizině, v jakém kraji nebo městě, ve své budově či v pronajaté)
- jak bude vyrábět nebo poskytovat služby (ruční práce, stroje)
- kolik zdrojů do své činnosti vloží a kde je získá (vlastní kapitál, úvěr od banky)
- jak použije získané prostředky (kolik peněz vloží do čeho)
- jakou právní formu pro svou činnost zvolí (živnost, družstvo, a.s., s.r.o.)

Cíl podnikání

Cílem podnikání je zhodnocení vloženého kapitálu, **dosažení zisku**. Tohoto cíle lze dosáhnout pouze uspokojováním potřeb jiných osob výrobou výrobků nebo poskytováním služeb.

Zisk však nemusí být jediným cílem podnikání => pak hovoříme o alternativních cílech podnikání, jako např. maximalizace obrátu, minimalizace nákladů, dosažení určitého podílu na trhu, snaha o dlouhodobý rozvoj podniku, dlouhodobá existence podniku, spokojenost zaměstnanců atd.

Hospodářské riziko

Je chápáno jako pravděpodobnost neúspěchu nebo ztráty. Podnikatel pouze odhaduje, jak se bude vyvíjet poptávka (odhaduje prodej, zisk atd.). Pokud se v odhadu zmýlí, nedosáhne zisku, ale ztráty. Pokud by tento stav trval delší dobu (dlouhodobá ztráta), tak by postupně ztrácel vložený kapitál a musel by ukončit podnikatelskou činnost.

Za riziko se považuje pravděpodobnost, s níž se budou lišit skutečné výsledky od výsledků očekávaných.

Riziko vzniká působením **vnějších** a **vnitřních** faktorů.

Vnější faktory

- výkyvy cen nakupovaného materiálu
- živelné události
- politické převraty v zemích dodavatelů, odběratelů atd.

Vnější faktory působí nezávisle na dřívějším rozhodnutí managementu podniku.

Vnitřní faktory

- důsledky změn organizační struktury podniku
- reakce spotřebitelů na nový výrobek
- nespokojenost zaměstnanců s pracovními podmínkami atd.

Vnitřní faktory jsou ovlivnitelné managementem podniku – působí v závislosti na rozhodnutí manažerů.

FYZICKÁ A PRÁVNICKÁ OSOBA

Fyzická osoba

Touto osobou myslíme člověka, jsou to tedy **lidé**. Ti nabývají způsobilosti k právním úkonům v plném rozsahu po dosažení 18 let. Tato způsobilost může být odebrána výhradně soudem, na základě zjištění například duševní nemoci.

Právnícká osoba

Je útvar vytvořený lidmi a považovaný podle zákona za samostatný subjekt práv a závazků. Jsou to uměle vytvořené subjekty, které v právních vztazích vystupují a jednájí samostatně => mají právní subjektivitu.

Právníckými osobami jsou podle zákona:

- **sdužení fyzických nebo právníckých osob** – např. obchodní společnosti, politické strany, družstva, občanská sdružení zájmová sdružení atd.
- **úcelová sdružení majetku** – např. nadace, fondy atd.
- **jednotky územní samosprávy** – kraje, obce
- **jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon** – např. banky, burzy, pojišťovny, státní podniky, rozpočtové a příspěvkové organizace atd.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK

Je to veřejná listina (seznam), kam se zapisují podnikatelské subjekty a jiné subjekty, o nichž to stanoví zákon.

Obchodní rejstříky vedou tzv. **rejstříkové soudy** (jsou součástí krajských soudů). Zapisují se do nich podniky všech právních forem.

Při zápisu do OR přiděluje soud podniku **identifikační číslo organizace (IČ)**. O zápisu do OR vydá soud usnesení.

Daňové identifikační číslo (DIČ) mají plátcí DPH.

Do OR se zapisují tyto údaje:

- obchodní jméno, u právníckých osob sídlo, u fyzických osob bydliště a místo podnikání;
- IČ;
- předmět podnikání;
- právní forma podnikání;
- jméno a bydliště osoby nebo osob, které jsou statutárním orgánem;
- označení, sídlo a předmět podnikání odštěpného závodu, jméno vedoucího a jeho bydliště;
- jméno prokuristy a jeho bydliště;
- popř. další skutečnosti, které stanoví zákon (např. u obchodních společností – jména společníků, výši vkladů, výši základního kapitálu atd.).

Jestliže dojde ke změně skutečností zapsaných v OR (např. výše základního kapitálu, vstup podniku do likvidace atd.), musí být tyto změny do OR zaznamenány.

Návrh na zápis do OR podává podnikatel, nebo zakladatel, popř. jiná osoba na základě plné moci. Návrh musí být doložen potřebnými listinami (tzn. společenskou smlouvou, stanovami atd.).

Po ukončení činnosti podniku se provede **výmaz z OR**.

Každá osoba může do OR nahlédnout, pořizovat si výpisy a žádat potvrzení, protože jde o veřejný seznam.

CHARAKTERISTIKA PODNIKATELE

Podnikatel – je osoba, která zpravidla podnik zakládá a provozuje jeho činnost, tzn.: spojuje práci, kapitál a přírodní zdroje za účelem dosažení zisku prováděním výkonů pro uspokojování potřeb jiných osob. Nese přitom riziko, že ztratí vynaložený kapitál. Touto osobou může být osoba fyzická nebo právnická.

Podnikatele lze charakterizovat těmito znaky:

1. **uspokojuje potřeby lidí** - vyrábí statky nebo poskytuje služby pro trh;
2. **inovátor** - ve své činnosti do výroby neustále zavádí nové výrobky (služby), používá nové technologie, nové technické prostředky a hledá nové cesty zásobování, prodeje, dopravy;
3. **organizátor** - trvale organizuje spojení výrobních činitelů podle toho, jak to vyžaduje druh a rozsah podnikání;
4. **přijímá riziko, že ztratí vložený kapitál.**

Podnikatelem může být:

- osoba zapsaná v obchodním rejstříku (právnická);
- osoba se živnostenským oprávněním (fyzická);
- osoba podnikající podle zvláštních předpisů (lékaři, advokáti, notáři atd.);
- fyzická osoba, která provozuje zemědělskou činnost podle zvláštních předpisů.